

TEXT 1

Nikolaj Vasilievič Gogol' – Mŕtve duše (úryvok)

Čičikov si uvedomil, že starena vôbec nič nepochopila, a tak **mu** neostáva iné, ako **jej** ešte raz vyložiť, o čo **mu** ide. Niekoľkými slovami vysvetlil, že prepis či kúpa sa urobí na papieri, a poddaní budú zapísaní, akoby žili.

– Ale načo **vám** budú? – vyplieš'ala naňho starena oči.

– To už nechajte na **mňa**.

– Ale veď sú všetci mŕtvi?!

– Tvrdím vari, že žijú? Veď preto máte len ujmu, že už nie sú nažive. Musíte za nich platiť, ale keď ich odkúpim, zbavím vás starostí aj poplatkov. Už rozumiete? A nielenže zbavím, ale ešte vám aj zaplatím pätnásť rubľov! Rozumiete už konečne?

– Nuž naozaj neviem, – váhavo sa bránila domáca pani. – Keď s tým nemám nijaké skúsenosti, mŕtvych som ešte nikdy nepredávala!

– Prirodzene, veď by to bol div nad divy, keby ste už boli takéto tovar predávali. Alebo si myslíte, že z nich vlastne máte nejaký úžitok?

– To si teda nemyslím! Horkýže úžitok. Nijaký nemám! Ale trápi ma akosi, že tak či onak, jednako sú mŕtvi! Tej ženskej sa to tuším nijako nevprace do hlavy, pomyslel si Čičikov.

1. V texte 1 sa Čičikov usiluje presvedčiť starenu tak, že

- A) jej hrozí finančným trestom za priestupok proti dobrým mravom.
- B) vymenúva jej výhody za vymyslený obchod.
- C) varuje ju pred možnými dôsledkami odmietnutia ponuky.
- D) vysvetľuje jej rozdiel medzi výhodným a nevýhodným predajom.

2. Z textu 1 nevyplýva, že

- A) starena má s mŕtvymi iba starosti
- B) Čičikova podráždila nechápavosť stareny
- C) starena pochopila podstatu obchodu s Čičikovom na prvý raz
- D) starena má výčitky svedomia, lebo predmetom obchodu sú nebožtíci

3. V ktorej z viet nedochádza k znelostnej asimilácii / k spodobovaniu?

- A) Rozumiete už konečne?
- B) Ale trápi ma akosi, že tak či onak, jednako sú mŕtvi!
- C) Tej ženskej sa to tuším nijako nevprace do hlavy.
- D) Ale veď sú všetci mŕtvi?!

4. Akým slovotvorným postupom vzniklo slovo nepredávala?

- A) skladaním
- B) skracovaním
- C) kombináciou skladania a odvodzovania
- D) odvodzovaním

5. V ktorom jazykovom štýle prebieha dialóg medzi postavami v texte 1?

- A) v rečníckom
- B) v publicistickom
- C) v hovorovom
- D) v administratívnom

6. Ku ktorému slovnému druhu patria zvýraznené slová v texte 1?

7. Vypíšte z prvého odseku textu antonymum k slovu predaj.

8. Vypíšte z textu 1 prvé slovo vnútorného monológu Čičikova.

TEXT 2

Dušan Dušek – Skrytá reklama na čítanie (úryvok)

Dodnes sa pamätám na niektoré prvé a zároveň ohurujúce ukážky zo všetkých tých výnimočných autorov, akými boli napríklad beatnici Ginsberg, Corso, Ferlinghetti a Kerouac, alebo hviezdne trio latinskoamerickej prózy Borges, Cortázar a Márquez. Pamätám sa na typografické riešenia obálok jednotlivých ročníkov. A dodnes mám pred očami, ako boli tie ich texty zalomené na stranách, ako sme ich znovu čítali, ako sme sa o nich donekonečna spolu zhovárali: boli to vtedy hádam naše najcennejšie poklady.

Pri otváraní ich stránok som mal vždy rovnaký pocit: práve sa cez otvorené okno môžem rozhliadnuť. To isté platilo o všetkých dobrých knihách. Žili sme z nich počas celej normalizácie.

Dnes sa číta menej beletrie, ako sa čítalo v minulosti, no celkovo sa určite nečíta menej – pribudlo obrovské množstvo časopisov, žiaľ aj bulváru, no takisto mnohé odborné časopisy, bohatý a štedrý výber kníh, či už domácich, alebo zahraničných autorov. A musím povedať aj to, že my sme mali na oveľa menej dobrého čítania oveľa viac času, veď sme, napríklad, nemohli takmer nikam cez prázdniny cestovať – aj preto bolo pre nás leto časom čítania.

(SME, 2. 8. 2007)

9. V prvom odseku textu 2 autor

- A) rekapituluje svoju kariéru spisovateľa.
- B) hodnotí tvorbu amerických autorov.

- C) porovnáva grafickú úpravu diel originálnych spisovateľov.
- D) spomína na svoje čitateľské zážitky.

10. Z tretieho odseku textu 2 vyplýva, že

- A) v minulosti mohli ľudia čítať viac bulvárnych informácií.
- B) v súčasnosti majú čitatelia k dispozícii viac kníh ako v minulosti.
- C) mladí ľudia v minulosti čítali málo, lebo veľa času trávili na zahraničných zájazdoch.
- D) v súčasnosti ľudia čítajú predovšetkým umelecké prózy.

11. Na základe ukážky 6 možno usudzovať, že autor považoval knihy za

- A) pramene poznania dejín juhoamerických krajín.
- B) zdroje silných ľubostných zážitkov.
- C) pramene voľného prístupu k zahraničnej literatúre.
- D) prostriedky úniku od každodenných starostí.

12. Ako sa nazýva kniha poviedok, ktorú napísal autor spomínaný v texte 2?

- A) Kolíska
- B) Kým kohút nezaspieva
- C) Kufor na sny
- D) Kapitánova dcéra

13. Pri otváraní ich stránok som mal vždy rovnaký pocit.

Koľko príslovkových určení obsahuje uvedená veta?

- A) žiadne
- B) jedno
- C) dve
- D) tri

14. Vypíšte z textu 2 slovo, ktoré pomenúva propagačný prostriedok.

15. Nájdite v druhom odseku textu 2 akostné prídavné meno a napíšte ho v tvare tretieho stupňa.

16. Z koľkých slabík sa skladá slovo beletria?

5 RIEŠENIE

1	B
2	C
3	B
4	D
5	C
6	zámená
7	kúpa
8	tej
9	D
10	B
11	C
12	C
13	C
14	reklama
15	najlepších
16	zo štyroch / 4

POUŽITÉ ZDROJE:

LOMENČÍK, J., KÓNYOVÁ, L., LEDNICKÁ, A. a kol. Úspešná maturita. Slovenský jazyk a literatúra. Bratislava: Taktik 2019. 308 s. ISBN 978-80-8180-132-7.